

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Ekonomické hodnocení ekosystémových služeb

Pavel Suchý

© 2018 ČZU v Praze

Ekonomické hodnocení ekosystémových služeb

Abstrakt

Cílem této práce je stanovení hrubého odhadu celkové ekonomické hodnoty ekosystémových služeb chráněného území Šumavy. V širším kontextu zároveň souhrn metodických přístupů v oceňování a zdůraznění potřeby hodnotících schémat s vyšším stupněm harmonizace.

Výstupy těchto analýz lze v praxi úspěšně využít při komplexním hodnocení ekosystémů pro účely environmentální ekonomiky, krajinného plánování, územního rozhodování a pro potřeby veřejné správy a regionálního rozvoje. Tato data přispějí také k rozvoji podmínek pro platby za ekosystémové služby nebo výpočet ekologické ztráty.

Metodický postup pro zrychlené hodnocení zahrnuje sběr chybějících socio-ekonomických informací a dat v chráněných územích Národního parku Šumava. Tyto údaje v součtu stanoví hrubý odhad celkové ekonomické hodnoty ekosystémových služeb v chráněném území Národního parku Šumava. Data lze využít též při vypracování programů péče o chráněná území a navazujících zpráv předkládaných v souvislosti s členstvím ČR v evropských a mezinárodních dohodách. V práci byly použity relevantní statistické metody, metoda analýzy a syntézy.

Klíčová slova: Ekosystémové služby, kvalita života, chráněné území, metoda oceňování, indikátory, ukazatele, terénní výzkum, socio-ekonomický výzkum, udržitelný rozvoj, udržitelnost

1 Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem této práce je stanovení hrubého odhadu celkové ekonomické hodnoty ekosystémových služeb chráněného území Šumavy. V širším kontextu zároveň souhrn metodických přístupů v oceňování a zdůraznění potřeby hodnotících schémat s vyšším stupněm harmonizace.

Výstupy těchto analýz lze v praxi úspěšně využít při komplexním hodnocení ekosystémových služeb pro účely environmentální ekonomiky, krajinného plánování, územního rozhodování a pro potřeby veřejné správy a regionálního rozvoje.

Tato data přispějí k rozvoji podmínek pro platby za ekosystémové služby nebo výpočet ekologické ztráty.

Metodika

Metodiku charakterizuje sběr chybějících socio-ekonomických informací a dat v chráněných územích Národního parku Šumava. Tyto údaje pomohou při vypracování programů péče o chráněná území a navazujících zpráv předkládaných v souvislosti s členstvím ČR v evropských a mezinárodních dohodách. V práci budou použity relevantní statistické metody, metoda analýzy a syntézy

Nejprve bude proveden dotazníkový průzkum a následně ve spolupráci se Správou národního parku Šumava sebrána a vyhodnocena statistická data. Výsledky jsou součástí závěrečného bloku a diskuze. Hrubý odhad celkové ekonomické hodnoty území je zcela novým údajem, který poslouží managementu ve výkaznictví, v plánech péče o chráněná území a jako argument pro udržitelnou podporu chráněných území ze státního rozpočtu.

2 Výsledek

Rekreační hodnoty v NP Šumava jsou na úrovni přibližně 6,5 mld. CZK za rok. Výsledky dosavadních hodnocení ukazují, že pro stát je přínosné investovat do ochrany přírody a správ chráněných území. Z dlouhodobého hlediska je hodnota ekosystémových služeb určitě vyšší, než jsou náklady na zřízení a správu chráněných území. Význam ekosystémových služeb by měl napomoci při tvorbě strategií v kontextu trvale udržitelného rozvoje.

3 Závěr

Za účelem zjištění hodnoty ekosystémových služeb chráněných území bylo vyvinuto více ekonomických metod. Tato práce přináší jednoduchou metodiku pro rychlé hodnocení ekosystémových služeb v chráněných územích a objasňuje některé základní systémy a principy a přístupy při jejich oceňování. Výsledky hodnocení by měly přispět k vědomí vysoké hodnoty chráněných území při využití tržních a netržních ekonomických metod. Tento postup by měl být užitečným nástrojem, jak přesvědčit širokou veřejnost, že chráněná území nabízejí víc než jen prostor pro výzkumníky, vědce a ochranáře, ale nabízejí skutečné služby, které lze vyčíslit a které mají pro kvalitu života každého z nás z hlediska udržitelnosti zcela klíčový význam.

Hodnocení ekosystémových služeb přispívá k naplňování cílů Aktualizované národní strategie ochrany biodiverzity do roku 2020, Strategie EU na ochranu biodiverzity do roku 2020 a Mezivládní vědecko-politické platformy pro biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES). Je úkolem pro stát, veřejnou správu a regionální rozvoj podporovat udržitelnou správu území a tím zachovat potenciál národních parků a chráněných území dalším generacím.

4 Seznam použitých zdrojů

- 1) BUCUR, C. – STROBEL, D. 2011. *Valuation of Ecosystem Services in Carpathian Protected Areas – Guidelines for rapid assessment*. Braşov : Green Steps. 38 s. ISBN 978-606-93042-2-8.
- 2) COSTANZA, R., D'ARGE, R., DE GROOT, R., FARBER, S., GRASSO, M., HANNON, B., LIMBURG, K., NAEMM, S., O'NEILL, R.V., PARUELO, J., RASKIN, R.G., SUTTON, P., VAN DE BELT, M. 1997. The value of the world's ecosystem services and natural capital. *Nature* 387, s. 253-260. ISSN 2041-1723. (Costanza et al., 1997)
- 3) FÜZYOVÁ, Ľ. – LÁNIKOVÁ, D. – NOVOROLSKÝ, M. 2009. Economic Valuation of Tatras National Park and Regional Environmental Policy. *Polish J. of Environ. Stud.*, 2009, roč. 18, č. 5, s. 811- 818. ISSN 1230-1485. (Füzyová et al., 2009)
- 4) GETZNER, M. 2003. The economic impact of national parks: the perception of key actors in Austrian national parks. *International Journal of Sustainable Development*, roč. 6, č. 2, s. 183-202. ISSN 1913-9063.
- 5) GETZNER, M. 2009. *Economic and cultural values related to Protected Areas*. Part A : Valuation of Ecosystem Services in Tatra (PL) and Slovenský Raj (SK) national parks. Final report, 13 November 2009.
- 6) GETZNER, M. 2010. Economic and cultural values related to Protected Areas. *Der Oeffentliche Sektor – Forschungsmemoranden*, heft 1-2/2010, august 2010. 65 s. ISSN 1563-4604.
- 7) POVAŽAN R., GETZNER M. & ŠVAJDA J. 2014a. Value of Ecosystem Services in Mountain National Parks. Case Study of Velká Fatra National Park (Slovakia). – *Polish Journal of Environmental Studies* 23, No. 5 (2014), 1699-1710.
- 8) REID, W.V., MOONEY, H.A., CROPPER, R.A., CAPISTRANO, D., CARPENTER, S.R., CHOPRA, K. DASGUPTA, P., DIETZ, T., DURAIAPPAH, A.K., HASSAN, R., KASPERSON, R., LEEMANS, R., MAY, R.M., MCMICHAEL, T., PINGALI, P., SAMPER, C., SCHOLLES, R., WATSON, R.T., ZAKRI, A.H., SHIDONG, Z., ASH, N.J., BENNET, E., KUMAR P., LEE M.J., RAUDSEPP-HEARNE, C., SIMONS, H., THONELL, J., ZUREK, M.B. 2005. *Millenium Ecosystem Assesment – Ekosystémy a lidský blahobyt. Syntéza*. Praha : World Resource Institute, Centrum pro otázky životního prostředí, Univerzita Karlova v Prahe. 138 s. ISBN 80-239-6300-7. (Reid et al., 2005)